

Claudius, ur Hamlet av William Shakespeare

Min synd är frän, den stinker upp till himlen.
Den bär den äldsta av förbannelser: ett brodermord.
Jag orkar inte bedja, fast det finns ingenting jag hellre ville.
Min skuld är starkare än föresatsen
och likt en man som har två ting att göra
står jag och tvekar om var jag ska börja, och inget sker.
Om min fördömda hand än vore dubbelt så höljd i brödrablod,
borde ej himmelen ha regn tillräckligt att två den snövit?
Vad är nåden till för om ej att möta brottet blick mot blick?
Och är inte det dödens dubbla kraft att skydda oss från fall, och om
vi har fallit, försona oss med Gud?
Jag ser mot höjden. Mitt fall har redan skett.
Hur skall jag bedja? "Förlåt mig detta grymma mord?"
Åh nej, det duger inte! Ännu äger jag allt det som drev mig att begå
ett mord: min krona, maktens tjusning och min drottning.
Blir vi förlåtna fast vår synd står kvar? I mutsystemets värld kan
brottet lätt med guld i handen skjuta undan rätten och ofta går det
att besticka lagen med det man har stulit. Inte så i himlen, där
hjälper inga knep! Vår gärning visar sanna väsen och där tvingas vi
till att bekänna, öga mot öga med våra brott.
Vad återstår? Att pröva vad ångern kan. Vad kan den inte?
Vad kan väl den som ingen ånger känner.
Å, bittra nöd! Å, hjärta svart som döden!
Å, själ som sprattlar för att slippa snaran men snärjs dessmera.
Änglar, hjälp! Grip in!
Böj er, ni styva knän! Mitt hårda hjärta, bli mjukt som ett nyfött
barn! Allt kan bli gott igen.
Upp flyger orden, tanken stilla står
ord utan tanke aldrig himlen når.

Frank, ur Timmarna med Rita av Willy Russel

Mig gör det ingenting. Om två av gästerna inte har lust att komma så kan jag dricka mer vin. Men Julia tillhör den välorganiserade typen. Om vi bjudit åtta personer på middag så vill hon att det ska komma åtta.

Hon älskar att ha ordning och reda omkring sig. Det är därför som hon valde mig. Så hon har någon att hålla ordning på jämt - och att det kom sex personer istället för åtta var mycket svårt för Julia. Inte för att jag hade väntat mig någon form av ursäkt... Klart det är din ensak om du inte hade lust att komma, men... "Kunde inte komma. Förlåt." Så gott som oläsligt, på baksidan av din uppsats som du slängt ner i brevlådan. Det kallar jag inte ursäkt, Rita.

Rita, jag ville att du skulle komma. Meningen var att du skulle ha kommit och kopplat av och haft lite trevligt. Tänk om du kommit in där och bara varit dig själv. Alla hade tyckt att du var charmig, kvick och rolig...

Om du tror att jag bjöd dig för att dom andra skulle få något att skratta åt, då tycker jag att du ska ge dig iväg härifrån med detsamma. Jag bjöd dig för att jag ville att du skulle komma och tror du mig inte så tycker jag att du ska strunta i att komma hit och gå till en psykiatriker istället som vet hur man botar paranoia.

Frank, ur **Järnbörd** av Magnus Dahlström

Hon grät först. Blödde ur näsan. Läppen var lite svullen. Jag visste inte vad jag skulle göra. Jag bad om ursäkt, det var det enda jag kunde göra. Det blev i alla fall bra igen. Men sen kände jag att någonting ändå var fel. Det var som om hon inte litade på mig riktigt. Den där blicken, helt utan respekt. Plötsligt tyckte jag att hon flinade. Du är ingenting. Du är ett skämt. Och då slog jag henne.

Bam.

Jag höll i henne och slog henne lugnt och metodiskt med knuten näve.

Bam. Bam. Bam.

Läppar, näsa, ögon, kinder, haka. Det var som en smet mellan fingrarna, klet, kladdigt, som ett klister mellan fingrarna. Igen och igen och igen. Ansiktet var som en blodig mask. Då släppte jag henne ifrån mig. Sen stod jag och vilade en stund. Jag var helt avslappnad. Allting såg så fint ut runt omkring mig, det var så konstigt. Det var som om jag för första gången lade märke till hur fint vi faktiskt hade det hemma.

Tomas, ur **Sommarkvällar på jorden** av Agneta Pleijel

Hallå, måne. Fryser du? Allt kommer väl att ordna sig, eller hur. Vet du vad jag tror, jag tror vi är lurade allihop. Frihet. Kärlek. Lycka. Ord. Ord de lurar oss. Det som finns, det är en obarmhärtig och kall natur. Som du måne! En obarmhärtig natur som säger att vi är här på jorden för en enda saks skull, för att fortplanta oss! Fy fan! Vet du varför jag ville skriva? Därför att jag tänkte att människan var större än våra föreställningar om henne! Att hon fortfarande var outforskad som en hemlighetsfull ny kontinent! Att vi alla hade chansen, i någon mån åtminstone, att välja våra liv! Att det fanns något som hette bättre och sämre! Att det fanns ett val för var och en av oss! Och för mig!

Jag ville vara en forskningsresande, med min skrivmaskin. Äh, jag orkar inte tala med dig, måne. Du svarar inte. Du har aldrig svarat! Det är ingen som svarar oss, vi leker med glittret en stund, sen är det slut. Din högfärdiga jävel! Förlåt. Hjälp mig istället. Hur i helvete ska man kunna övertyga en människa om att man älskar henne, på samma gång som man berättar att man väntar barn med en annan? Va? Äh!

Ferdinand, ur Samlaren av John Fowles

Jag vet att det är gammaldags att säga att jag älskar dig.. jag skulle inte ha sagt det.. jag..

Jag känner en kille som heter Nobby.. han vet allt om kvinnor. Han säger att man aldrig ska säga till en kvinna att man älskar henne.. inte ens om man gör det.. om man ska säga det, ska man säga det skämtsamt.. då får man kvinnor att löpa efter en..

Man ska spela ett hårt spel när man har med kvinnor att göra... det fåniga är.. och det har jag sagt till mig själv massor av gånger.. ja... att jag inte får säga det. Jag brukade se dig nästan varje dag eftersom du bor mitt emot kontoret där jag arbetade.. så fort jag var fri ett ögonblick från kartotek och räkenskaper brukade jag stå vid fönstret.. och ibland såg jag dig.

Om kvällarna brukade jag notera det i min observationsbok.. den har jag för mina entomologiska studier. I början satte jag bara ett kryss.. senare då jag fick veta att du hette Miranda.. så skrev jag bara ett M.

En gång när jag hade besökt naturhistoriska museet åkte vi i samma buss.. jag hade privilegiet att kunna se på dig i 35 minuter. En annan gång - det var i cafeteria vid konstskolan - plötsligt stod du alldeles intill mig - du stod så nära att du rörde vid mig - allt var förstås över på fem sekunder - men ändå.. Jag brukade tänka på dig som en fjäril.. en mörkblå fjäril.. Jag brukade drömma om att möta dig.. att du beundrade mig.. att du älskade mig.. att vi skulle gifta oss och bo i ett vackert modernt hus.. att du skulle hjälpa mig med min fjärilsamling.

Andrej, ur Tre Systrar av Anton Tjechov

Å, var är det, vart har mitt förflutna tagit vägen, när jag var ung och glad och klok, när mitt liv och min framtid var fyllda av ljusa förhoppningar? Varför är det så att vi knappt hinner börja leva förrän vi blir trista, grå, tråkiga, lata, likgiltiga, onyttiga, olyckliga... Den här stan har funnits i mer än tvåhundra år och det finns hundratusen invånare i den, men inte en enda som inte ser ut som alla de andra, inte en enda människa som åstadkommit något stort vare sig i det förflutna eller nu, inte en enda framstående vetenskapsman, inte en enda konstnär, inte en enda människa som gjort sig det minsta bemärkt, som gjort folk avundsjuka eller fått dom att längta efter att likna honom.. Folk bara äter, dricker och sover, sen dör de.. Och det föds fram nya som också bara äter, dricker och sover, och för att åtminstone inte bli alldeles avtrubbade sätter de färg på tillvaron med vidrigt skvaller, brännvin, kort, onödiga processer, hustrur bedrar sina män och männen ljuger och låtsas att de inte ser eller hör någonting, och all den här tarvligheten påverkar förståss barnen, så att den gudomliga gnistan dör i dem, och dom blir lika ynkliga kadaver, lika varandra som bär, som deras fäder och mödrar..

Tillvaron idag är motbjudande, men när jag tänker på framtiden då känns det så skönt; det ljusnar långt bort i fjärran, jag ser frihet, jag ser hur jag och mina barn blir fria från all sysslolöshet...

Harald, ur **Arbetarklassens sista hjältar** av Peter Birro

Jaa.... jag har ju alltid sett tillvaron som en stor mosaik som vi lägger med våra liv. Allting vi gör.. alla känslor, tankar, allting blir bilder i den där mosaiken. Men vi kan aldrig se vad bilden föreställer.. vi står för nära... men vi kan ju kanske ana att vissa delar är vackrare än andra. Men när man blir gammal, vet du.. då händer nåt inom en.. nåt som gör att man åtminstone kan ta några steg tillbaka.. och betrakta en liten del av mosaiken.

Det är väldigt fascinerande, ska jag säga dig.. och lite skrämmande också, måste jag erkänna.. för det ser ju aldrig ut som man tänkt sig. Den del som man la med sån lätthet.. som kändes så rätt.. och naturlig.. den kan vara ful eller motbjudande.

Och en annan del.. som man jobbade med under stor smärta eller förvirring, den lyser emot en som svart guld. Man kan nästan inte tro att det är man själv som lagt den.. att man varit mäktig att skapa någonting så vackert. Men det är inte förrän i dödsögonblicket som vi får se hela bilden på avstånd. I plötslig blyxtbelysning så står vi där framför våra livsverk.. och darrar.. när vi upptäcker vilka vi egentligen har varit.

Fången, ur Åh vilken härlig fred

av Hasse Alfredsson och Tage Danielsson

God dag. Jag är fånge här. Jo, jag sa just att jag är fånge här. Men jag är en glad fånge. Man ska inte klaga. Det lönar sig aldrig. Jag disponerar ett litet rum på två gånger två meter alldeles för mig själv. Och utanför fönstret skiner solen. Ja, inte in på mig. Det är bra det. Jag har lite känsliga ögon, och några solglasögon får jag inte ha. Hur skulle det se ut om jag fick ha solglasögon, jag som legat med en negress? Nä, man har varit en riktig odygdspåse i sina dar. Det är inte mer än rätt att man får sitta här och rulla tummarna. Ja, den högra kan jag inte rulla längre, men den vänstra rullar jag. Och tre lagade mål mat i veckan får vi. Måndag soppa, onsdag soppa och lördag soppa. Och det är ingen dålig soppa. Det lär va buljong i. Jag har det bra. Jag menar om man kände sig orättvist behandlad så skulle det kanske bli lite tråkigt i längden, men nu har dom ju fått mej att lära mig veta hut. Hur skulle det se ut om alla gick och låg med negresser? Närå, man får se det från den ljusa sidan. Men nu får ni ursäkta, nu måste jag kila. Nä, det kan jag ju inte nä. Nå, i alla fall, hej då, vi ses. Nä visst det gör vi ju inte nä, jag ska ju skjutas i morgon. Nåja, hej då alla glada!

Gert, ur Tarmvred av Lars Arrhed

GERT

Här kommer jag ut ur duschen som en grekisk gud. Våldoftande och oemotståndlig från topp. Läcker som en nysvarvad polkagris och vad får jag? Får jag applåder? Nej.. Får jag blommor? Nej. Får jag någon slags tacksamhet för den skönhet jag utstrålar? Nej. Nej. Nej. Det enda som möter mig är förakt, men det är så lätt att förstå.. Jag möter det varje dag på salongen. I går kom det en kärring, min första kund, klockan elva, hon var kanske åttiofem år och hade nästan inget hår på huvet, bara några testar så här. Hon skulle färga håret och hon hade med sig något som hon skulle visa. Det var något äckligt som var inrullat i smörpapper. Långsamt och darrigt lindade hon upp det och till sist fick hon fram det som var där inne.. Det var något slags hår.. "Den här färgen skulle jag vilja ha" sa hon och tittade på mig... Jag visste inte vad jag skulle göra... "Den här flätan klippte jag av mig nittonhundra-trettiosju" sa hon.. Usch vilken äcklig drake.. Det där äckliga som hon höll i handen hade ju tappat färgen för länge sedan. Då sa jag till henne: Jag ser inte vad det är för färg på tants fläta men tant kanske kan berätta det för mig. "Vad för slag?" Jo jag sa det att tant kan väl berätta vad det är för färg på tants gamla hår som tant har med sig.

MAJJA

Nej Gert, sa du så?

GERT

Ja ungefär så. Kanske inte så tydligt... Då bara vände hon sig om och börja stappla mot dörren och sa: "Då får jag uppsöka nån frisör som inte är blind.."
Jag fick nästan lust att springa efter och sätta saxen i skallbasen på henne.

Tom, ur **Glasmenageriet** av Tennessee Williams

LAURA

Var har du varit så länge?

TOM

Jag har varit på bio.

LAURA

Så länge på bio?

TOM

Det var ett väldigt långt program. Först en Garbofilm, sedan en Musse Piggfilm, och så en journal och så en resefilm och så några bitar ur nästa premiärfilm.

LAURA

Måste du stanna och se på alltihop då?

TOM

Det är klart! Åh, det höll jag på att glömma! Det var uppträdande också, på scenen. Det var en trollkarl som hette Malvolio. Han var verkligen urstyv. Han hade två karaffer och hällde vatten från den ena till den andra. Först blev det vin, och sen blev det öl och sen blev det whisky. Det vet jag bestämt, förstår du, för han bad en av publiken att komma upp och smaka, och jag gick upp - på bägge föreställningarna! Det var riktig whisky, Kentucky Straight Bourbon. Det var en hygglig kille förresten - han delade ut presenter.

Jag fick den här. Det är hans trolleriscarf. Du får den, Laura. Om du viftar med den över en bur med kanariefåglar, så blir det till en skål med guldfiskar. Viftar du med den över guldfiskarna så flyger de upp som kanariefåglar. Men det märkvärdigaste av alltihopa var i alla fall tricket med likkistan. Vi spikade igen locket över honom, och han tog sig ut ur den utan att röra en enda spik. Det vore ett trick som skulle passa mig det. Tänk om man kunde ta sig ut ur den här likkistan, va!

Paul, ur **A Chorus Line** av James Kirkwood och Nicholas Dante

Mitt första dansjobb var på "Jewell Box" i en dragshow. Jag sa till mina föräldrar att jag dansade i en show. Dom skröt om det. När vi skulle på turné till Chicago ville de säga adjö. Jag vet inte varför men jag sa att det gick bra. Vi körde ett orientaliskt nummer och jag hade en åtsittande sidentrasa på mig och en enorm grej med guldbollar på huvudet. När det gick in till finalen såg jag mina föräldrar stå vid sceningången. Jag visste inte vad jag skulle ta mig till så jag rusade förbi dem och hoppades att de inte skulle se mig. Men jag hörde min mamma säga "Herre Gud!" Jag bara dog!!!

Efter finalen sminkade jag av mig och bytte kläder. Jag undrade om de skulle vara kvar. Och där stod de - mitt bland alla knasiga typer. De visste inte var de skulle titta. Mamma vågade åtminstone titta mig i ögonen. Jag såg att hon hade gråtit men hon sa bara "Se till att du äter bra". Pappa kunde inte ens titta på mig. "Sköt om dig" sa han. De började gå men så vände sig pappa om och gick bort till producenten. "Ta hand om min son" sa han. Det var första gången han kallade mig det.

Christer, ur **Tillståndet** av Kent Andersson och Bengt Bratt

Det finns dom som säljer det här, mer säger jag inte! Men jag vill inte ha, här inne vill jag inte ha en meter! Det är när jag kommer ut. Men jag kan inte gå förbi ett apotek utan att det suger tag i magen. Om jag går förbi en kåk där jag varit inne och tänt på någon gång så kommer det över mig. Till och med när kåken är riven så känner jag hur det kändes när det svarar och jag skyfflar in.. Nej, ni kan inte fatta det. Om jag träffar någon jag varit och tänt på ihop med. Om någon råkar säga ett visst ord.. Gud i himlen! Om jag ska göra någonting svårt om jag ska skärpa mig, ge mig en sil, ge mig en meter, om jag blir deppig, om jag blir rädd, om jag känner mig ensam, ge mig en sil, ge mig en meter, ge mig en meter.

Det här måste jag slåss med jämt. Utöver allt annat. Dom som förstår mig är livsfarliga för mig, för dom knarkar själva. Dom som inte förstår mig är livsfarliga för mig, dom ser ner på mig som en svag jävla råtta. Och själv är jag naturligtvis livsfarlig för mig. Men den här gången ska jag klara mig. Det har jag gett mig fan på!

Robban, ur På anstalt av Okänd författare

Vadå? Jag vet inte vad jag gör här. Jag är här bara. Förvarad. Jag har inte gjort nåt. Inte som dom tror i alla fall. Men det spelar ingen roll vad jag säger för det är ingen som tror på mig ändå. Det är ingen idé att snacka. Jag har snackat klart.

Men jag bryr mig inte. Det är inte mitt ansvar längre. Jag sitter här bara. Jag skiter i det. Dom säger att jag ska betala skadestånd med jag bryr mig inte. Jag har inget mer att säga.

"Jag var den drivande" säger dom. Vadå drivande? Hur vet dom det? Var dom med eller? Det dom inte fattar är att hon är ett jävla psykfall. Men hon behöver bara gråta lite så är dom där och ställer upp till hennes försvar. Jag har aldrig gjort nån brud illa i hela mitt liv. Jag har inte behövt det, dom har kommit till mig ändå. Den här tjejen är fan nojig.

Ni var inte där. Ni var inte med. Ni vet ingenting. Hon ville, ton tyckte om det. Okej, inte först kanske, men sen. Jag tror hon blev lika kåt som vi andra. Tjejer kanske inte vågar visa det lika mycket - men jag lovar er - hon var med på det. Hon ville ha i dosan, om man säger så. Det syntes i ögonen.

Vadå skrek? Hon skrek inte så, liksom. Hon stönade mer, kved om man säger. Som i filmerna. Så lät hon, vi fick fan knappt tyst på henne efteråt. Fast vi sa att hon skulle hålla käft så höll hon på och lät sådär. Som om hon inte fått nog. Men hon är ju lite skum alltså. Inte rubbad precis, men som att det är nåt... nåt som liksom verkar vara jävligt fel... liksom inuti.

Gustav Adolf, ur *Fanny och Alexander* av Ingmar Bergman

Jag tycker om jäntan. Jag vill henne väl. Jag vill säkra hennes framtid. Jag vill inte att hon ska vara beroende av släktens välvilja om jag skulle tuppa av. Hon har sagt ja till mina förslag. Hon vehöver, djävlar i mig, inte några beskyddare, framför allt inte *mot mig!* Kom inte och påstå att jag är diktatorisk. Maj har fått bestämma allt själv. Jag tycker om henne. Jag är snäll mot henne. Alma är snäll mot henne. Nu är jag djävligt sårad, ska jag tala om. Djävligt sårad. Det finns inte minsta anledning att ta Maj i försvar mot mig. Jag håller av henne. Alma håller av henne. Hon är älskad på samma sätt som Jenny och Petra. Ja, jag ser era miner. Inte *precis* som de andra barnen. Men nästan. Hon är snäll mot mig, hon tycker inte att jag är fet och gammal och äcklig. Det är det ingen som tycker förresten. Gustav Adolf Ekdahl är förtjust i damer. Vad ska man göra åt det? Maj ska gå sin egen väg genom livet och jag ska ge henne en fast grund att stå på. Nu kan det vara nog snackat om den här saken.

Gabriel, ur I skuggan av Mart av Stig Dagerman

En sån skugga jag har. En sån stark och vacker skugga. Snart ska jag bli ännu starkare och vackrare. Bara jag har hittat mina glasögon. Det är inte min skugga. Jag går. Men den står still. Det är du Mart! Du har varit på ditt rum kan jag förstå? Och tycker inte om den nya ordningen. Det intresserar mig inte. Det är jag nu, Mart! Det är jag som styr och ställer här. Och inte du. Jag har blivit man nu, förstår du. Man och stark.

Du är så stor, Mart. Så stor skugga har jag aldrig haft. Du har alltid varit starkare än jag. Du är det nu också. Bara jag hade mina glasögon. Satan! Var är mina glasögon? Vad vill du få mig till? Du ville alltid få mig till någonting. Du ville alltid skrämma. Hon och du ville alltid skrämma mig. Och ni lyckades. Det var min första upptäckt hur skönt det kan vara att vara rädd, Mart! Vad är det du vill få mig till? Bekännelse? Ta papper och penna. Och skriv. Geväret var laddat. Det var bara att ta ner det från väggen. Den var det bara att gå in hit. Sen var det bara att sikta. Det tog i ryggen. Så lite feg var jag ändå. Men inte mycket, Mart. Kart nu! Och ändå är du kvar. Bara jag hade mina glasögon. Så att jag kunde hitta mig tillrätta. Det är så kallt här. Märker du det? Och mörkt börjar det bli också. Jag är så rädd. Jag är så ensam. Mamma!

Jean, ur **Fröken Julie** av August Strindberg

En gång kom jag in i lustgården med min mor för att rensa löksängarna. Bredvid trädgårdslanden stod en turkisk paviljong i skuggan av jasminer och överväxt av kaprifolium. Jag visste inte vad den brukas till, men jag hade aldrig sett en så vacker byggnad. Folk gick in och kom ut igen, och en dag stod dörren lämnad öppen. Jag smög dit och såg väggarna klädda av kungar och kejsare, och det var röda gardiner för fönstren med fransar. Men då kom det någon! Det fanns bara en utgång för herrskapsfolk, men för mig fanns det en till, och jag hade inte annat än att välja den! Därpå satte jag till att springa, störtade igenom en hallonhäck, rusade över ett jordgubbsland, och kom upp på rosenterrassen. Där fick se en skär klänning och ett par vita strumpor, det var ni. Jag lade mig ner under ogräshög, under kan ni tänka er, under tistlar som stacks, och våt jord som luktade illa. Och jag såg på er när ni gick bland rosorna, och jag tänkte, om det är sant att en rövare komma in i himmelen och bli med änglarna, så är det underligt att inte statbarn här på Guds jord kan komma in i slottsparken och leka med grevens dotter.

Reportern, ur Lejonets tass av Lars Forsell

Första tagningen! Ja, här står jag nu på en gata i huvudstan i ett litet land som vi tidigare inte har hört talas om så mycket men som har väckt en ofantlig internationell uppmärksamhet under de sista dagarna. Jag befinner mig alltså i Lilland. Nej, Lilland.. Djävlers! Vi tar om. Det är ju rent förbannat, om det händer nåt i London eller New York eller Paris, alltid att dom skickar Bosse Holm! Inte mej inte! Men till ett litet struntland som det här, jaha då blir det jag! När stänger dom krogarna förresten? Det kan göra detsamma. Dom lär ha ett öl som smakar piss. Jaja... jag är klar... andra tagningen.. klappa... Håll käften nu lite! Kameran går! Ja här står jag nu på en gata i ett litet land som vi tidigare kanske inte har hört talas om så mycket, jag menar förståss Lolland... Lilland. Jag ger väl fan i vad den här gräsplätten heter. Det är tumejfan inte roligt längre! Vi befinner oss på en gata i... var fan är micken?! Går bandet? Härrum. Vi befinner oss på huvudgatan i ett litet land som vi tidigare kanske inte brytt oss särskilt mycket om men som plötsligt väckt en ofantlig internationell uppmärksamhet. Jag är förståss i Lolland. Sen sjuttiåtta år tillbaka har landet styrts av president Gustavus Lejontass som avled för ett par dagar sen. Högsta presidiet sammanträdde redan på begravningsdagen och diskuterade efterträdaren. Det blev, som det sägs efter ingripande av presidentskan Euphronsyne Lejontas, en enkel servitris vars namn nu är på allas läppar här i Lolla.. Lilland.. djävlers! Där får vi klippa!

Strindberg, ur Tribadernas natt av Per Olov Enquist

STRINDBERG

Jag tolererar dem. Jag lever med dem. Jag uthärdar min hustrus långa kärleksförklaringar till fröken Davids... förtjusande kropp.. bröst. Dessa... smekningar.. jag förstår ingenting. De kysser varandra, umgås ständigt, talar.. som om jag inte fanns.. Jag får aldrig veta vad det är för fel på mig.. till slut tror jag att det inte ens är något fel.. jag finns inte! Barnen börjar tycka om henne också, Marie.. Marie.. alltid ett jävla tjatande om denna Marie. Och så denna perversa erotik.. jag måste få tala med någon om detta..

SCHIWE

Är det nödvändigt?

STRINDBERG

Så kommer då denna natt. Situationen var helt vanvettig och farlig. Marie måste iväg.. hon hade trasslat! Med en flicka från trakten och ådragit sig böndernas vrede, hon måste iväg. Jag hade förmodligen kunnat få henne i fängelse, sånt är straffbart! Men jag lät henne slippa undan. För min hustrus skull, och för att... Och så, vid avskedsfesten...

SCHIWE

Anordnade ni verkligen en avskedsfest? Efter detta?

STRINDBERG

Ja för helvete! Naturligtvis avskedsfest! Vi var ju goda vänner! Och denna natt.. som jag ska minnas så väl... med detta lätta, ljusa, milda nattregn som lsutade just i gryningen.. Till sist gick jag ut och stod där ensam i regnet, och fönstret.. var som en tavla. Och jag stod där så länge. Och så gick jag in. Och där var dom, allihop. Ni skulle ha sett föremålet för min hustrus brinnande låga. Jag minns henne så tydligt. Jag kan ju se henne. Marie Caroline David, så väl jag ser henne. Rödhårig och lönnfet, med böjd näsa, isterhaka och gula ögon, kinderna uppsvällda av dryckjom.. hon drack ständigt.. platt bröst och krokiga händer.. den avskyvärdaste, den rysligaste typ man kan tänka sig, en bonddräng hade sprungit sin väg för henne. Isterhaka.. gula ögon.. något pussig av all sprit.. slappt drag kring munnen.. gula ögon.. kinderna uppsvällda..

Och Siri sjöng en romans.. med sin ganska vackra och fina röst.. och när den var färdig.. så började hon gråta. Och sedan satte hon sig vid vidundrets sida, och detta danska vidunder reser sig då, fattar hennes huvud mellan sina händer och slukar med öppen mun hennes läppar. Den kärleken var åtminstone inte osinnlig, tänkte jag. Och sen var det nästan ljust där ute.

Tomas, ur **Ansikte mot ansikte** av Ingmar Bergman

Har det aldrig slagit dig att du är omgiven av förvuxna barn? De svälter, inte kroppsligen, men andligen. De dör. Inte så att de skjuts ihjäl, men de pinas ihjäl långsamt och metodiskt i ett samhälle som i stort sett är lika grymt som på medeltiden. Överallt vuxna barn och små barn som plågas och lider och dör. Tråkigt nog kan du inte göra nåt åt den saken.

Så är det.

För en miljon år sen fick några ryggmärgsceller stora fnatten i huvudet på en babian och började dela på sig i cancertakt. Och plötsligt satt den där!

- Mänskohjärnan. En galen manick utan någon som helst motsvarighet i den övriga zoologin.

Den satt där som en stor fuktig yllemössa upphängd på gammalhjärnans enkla behov och drifter. Den satt där och gav informationer åt höger och vänster och fullständigt åt helvete!

Jag kan nog se att livet har sina storartade ögonblick. Med en viss objektivitet kan jag konstatera att det till exempel är ganska vackert. Och generöst. Jag kan rent akademiskt fatta, att det bjuder på många sorter. Det är bara så ledsamt att jag personligen tycker att det är ett skithål.

Egeus, ur En Midsommarnattsdröm av William Shakespeare

EGEUS

All välgång till vår ädle hertig Teseus!

TESEUS

Tack, min Egeus. Vad har du på hjärtat?

EGEUS

Jag har bekymmer, och mitt klagomål
gäller min dotter Hermia.

Kom fram, Demitrius! Det är åt honom
som jag lovat bort min dotters hand.

Kom fram, Lysander! - Och den här, ers nåd,
har helt förhäxat hennes unga hjärta.

Du, du, Lysander, du skrev vers till henne,
du bytte kärleksgåvor med mitt barn,
du sjöng i månsken under hennes fönster.

Hycklande visor om en hycklad kärlek.

Och la beslag på alla hennes tankar,
med armband av ditt hår, ringar och grannlåt,
leksaker och konfekt och annat krams
som slår när man vill fresta unga flickor.

Med slughet har du snärjt min dotters känslor
och vänt den lydnad hon är skyldig mig
i envist trots. Nu ber jag er min hertig,
om hon nu inte inför er går med på
att gifta sig med den jag har bestämt
så kräver jag som ägare till flickan
att själv få döma henne enligt lagen:
Antingen gifter hon sig med Demitrius
eller så dör hon. Så har lagen stadgat,
vår lag, som gäller helt i detta fall.

Sopan, ur **Klassfiende** av Nigel Williams

Min farsa. Han bor vid Clapham Road. Ett rum. Morsan stack me en annan jävel från Raynes Park. Hajar ni? Där e han alltså. Ett jävla rum. Ovanför en tobaksaffär. Där sitter han och trycker. Med fönsterlådan som han gjort själv. Efter att han gjort den va, hängde han ut den utanför fönstret, med jorden och fröna i. Schysst liten trädgård alltså. Va fan händer? Katterna hittar den. Katterna pissar i den. Katterna sket i den. Katterna knulla i den, sjöng i den, dansa i den, drog fanimej stora operor varje kväll. Och när dom var klara med farsans fönsterlåda såg den ut som ett jävla träsk. Blev han lessen. Nej. Han gick ut och köpte en ny, fyllde den med jord, kasta ner fröna och satte den utanför fönstret. Bara det att han var smartare den här gången. Den här gången satte han taggtråd runt den. Taggtråd och glasbitar å fan vet vad han satte upp. Den här pelargonian var den mest välbevakade pelargonian i hela jävla Londons historia. Så vad fan händer? Katterna, jag hajar inte hur alltså, men katterna kom i alla fall innanför den här taggtråden å pissa å sket å hade stora orgier. Men blev han lessen? Nej. Farsan satte upp en glaskupa över taggtråden och glasbitarna, och ovanpå glaskupan la han en tegelsten, så att katterna inte skulle kunna sticka in sina små jävla små tassar under den och välta den. Om ni går förbi min farsas plejs, jag råder er att låta bli, å kolla upp mot hans fönster, så får ni syn på den här grejen. Som en jävla bunker. Som ett slagfält. Å nånstans under hela skiten, jävligt långt ner, där du inte kan se den, röra den, eller lukta på den, där e den jävla pelargonian. De e en trädgård va.

Puck, ur En Midsommarnattsdröm av William Shakespeare

Titania är förälskad i ett monster. Medan hon låg och sov sin midnattsslummer, längst inne i sin undangömda lövsal, kom en skock narrar, enkelt hantverksfolk, som måste arbeta för uppehållet. De skulle repetera nån sorts pjäs att spela upp på den store Teseus bröllop. Den värsta narren av dem allihop - han föreställde Pyramus i pjäsen - begav sig plötsligt in i hagtornssnåret; men där fanns jag! Jag tog ett åsnehuvud och satte fast det på hans egen skalle. Hans Tisbe väntade ju på replik så han gick ut till dem igen. Å herregud! Som vildgäss när en krypskytt kommer nära, eller som gråa kajor som skräms upp av bössans knall och kraxar hit och dit, stöter ihop och far iväg som galna - så flydde hans kamrater huvudstupa, snubblande på varann huller om buller och ropande på hjälp från Aten. När skräcken hade mattat ut dem riktigt började döda ting förfölja dem. Kvistar och snår rev av dem deras kläder - tappar man modet tappar man det mesta. Så där drev jag dem runt i vild panik och lät min Pyramus stå kvar förvandlad.

Peter Botten (*i rollen som "Pyramus"*), ur *En Midsommarnattsdröm* av William Shakespeare

Tack ljuva måne för din sol så huld.
Tack för att du vill lysa på mig just ikväll.
Då i din stråles klara glitterguld
jag önska visa mig för Thisbes säll.

Men stopp! O ve!
Men se, men se
vad helvetsöde här?
Men titta då!
Vad ser jag på?
Min älsklingsflicka kär!
Din mantel - tänk -
i blod är dränkt.
O öde gräv din grav,
och livets tråd
förutan nåd,
dra ut, klipp upp, riv av!

Varför natur fann du lejonet opp
och lät det grymt min älskling deflorera?
Som är - nej nej, som var - den skönaste kropp
som levat, lyssnat, lekt och lett med mera?
Rinn, tåreflod.
Fram, klinga god,
och stick mig i min barm.
Till vänster här
där hjärtat är -
så dör jag ännu varm.
Nu är jag död.
Adjö all nöd.
Här har du själen mö,
min röst är slut,
ut, måne ut!
Nu dö, dö, dö, dö, dö!

Smirnov, ur **Björnen** av Anton Tjechov

Jo, jag tackar jag! Humör, sa hon... sju månader sen mannen dog! Men det hindrar väl inte att jag är tvungen att betala räntan, eller hur? Nå, låt det gå för att mannen är död och hon inte i humör.. och att den där förbannade förvaltaren är bortrest och att allt det där, men vad ska jag göra? Ska jag ta en flygmaskin och flyga bort från mina borgenärer, kanske. Eller ska jag gå och dränka mig? Först kom jag till Gruzdjof - han var inte hemma. Jarosjevitj gick och gömde sig. Kurtsyn råkade jag i gräl med och höll på att kasta ut genom fönstret. Mazutov var sjuk, och den här - hon är inte i humör. Inte en jäkel vill betala. Och det bara för att jag skämt bort dom, jag är för snäll, dom gör som dom vill med mig. Men vänta ni. Ni ska allt få se, vems andre som luggat haver. Jag är inte att skämta med. här stannar jag och går inte min väg, förrän jag får vad jag ska ha. Fy fan, vad jag är arg! Det är riktigt så jag mår illa. Hallå där, dräng. Ge mig ett glas öl, eller åtminstone vatten. Nej, vad är det för mening med det här? Jag är färdig att ta livet av mig, om jag inte får pengar, men hon, förstår ni, är inte i humör att syssla med penningangelägenheter.

Jimmy, ur **Se dig om i vrede** av John Osborne

Lugn! Gud! Hon vill ha lugn! Mitt hjärta är så fullt så jag känner mig sjuk - och hon vill ha lugn! Jag rasar och skriker för full hals och alla tänker "stackars människa" eller "vilken känslig ung man"! Men den där flickan kan verkligen tortera en med sin tystnad. Jag satt i den här stolen i mörkret i timmar. Och trots att hon visste att jag mådde precis som jag mår nu, vände hon sig bort och gick och lade sig.

Enn av oss är galen. En av oss är elak och dum och galen. Vem av oss är det? Är det jag? Är det jag, som står här som en hysterisk flicka och knappt kan få orden ur mig? Eller är det hon? Som sitter där och tar på sig skorna för att gå ut med den där - -

Vem är det?

Jag önskar verkligen att du skulle försöka älska henne, det är allt. En dag vill du kanske komma tillbaka. Jag väntar på den dagen. Jag ska stå i dina tårar, stänka omkring dom och sjunga. Jag vill verkligen vara där när du krälar. Jag vill vara där, jag vill se det och jag ska sitta på parkett. Jag vill se ditt ansikte nerkört i dyn - det är allt jag längtar efter. Det finns ingenting annat jag längtar efter längre.

Osip, ur **Revisorn** av Nikolaj Gogol

Satan anamma vad jag är hungrig i hela kroppen, och i magen knakar och skakar det som om ett helt regemente blåste till uppställning. På det här viset kommer vi ju aldrig hem! Men vad skall jag göra? Det är mer än en månad sen vi for från Petersburg! Och nu har lilla vännen slösat bort pengarna på vägen och sitter och kurar och vet inte vad han skall våga sig på. Nog hade vi pengar till resan om vi bara hade använt dem till den; men inte heller, i varenda stad skall han göra sig märkvärdig. "Hör du Osip, gå och välj ut det bästa rum du kan, och besäll den bästa middag som går att få, jag tål inte dåliga middagar, jag måste ha det bästa som de har. " Om han åtminstone vore nånting, men han har ju lägsta rangen i hela tabellen! Så fort han blir bekant med några andra resande så ska han genast spela kort - och så går det som det går! Tvi vad jag är led på den här tillvaron. Visst är det mycket bättre på landet: Även om det inte är så mycket offentlighet och agremanger så är det mindre bekymmer också, man tar sig ett fruntimmer och ligger resten av livet på ugnsbänken och äter sina piroger. Å andra sidan ska jag inte säga emot om någon påstår att det bästa är att bo i Petersburg. Har man bara pengar så är det en bildad och fröjdefull tillvaro med teatrar, och dresserade hundar som dansar på trottoaren, allt man vill.

Pierrot, ur **Don Juan** av Molière

Vänta nu så ska du få höra hur det gick till. För det var jag som först fick syn på dem, ja se syn på dem först var det jag som fick. Som sagt, vi höll på nere vid stranden, jag och tjocka Lukas och vi skojade och slängde jordkokor i huvet på varann, för du vet ju att tjocka Lukas tycker sånt där är skojigt - och det gör ju jag med för den delen och just som vi höll på och hade skoj, för skoj hade vi, så fick jag långt borta syn på någonting som rörde sig ute på sjön och kom närmare och närmare liksom. Jag såg det alldeles tydligt, men rätt som det var såg jag att jag inte såg något alls längre. "Hör du Lukas", sa jag, "jag tror det är några som simmar därute". - "Hör du du", sa han, "du måste ha tagit dig en jamare för du ser ju i syne". - "Nej, så sant jag lever", sa jag, "om jag ser i syne, det är människor". "Äh, dra" sa han, "det är ju du som har fått flugan". "Ska vi slå vad", sa jag, "att jag inte fått flugan", sa jag, "utan att det är två människor som simmar hitåt", sa jag. - "Kör för det då", sa han, "jag slår vad om att det är fel". - "Tio sous", sa jag. - "Kör till", sa han, "och här ser du pengarna", sa han. Och kan du tänka dig, han hade inte mer än sagt det så ser jag de där två människorna vinka åt oss, att vi ska komma och fiska upp dom och då la jag ju vantarna på vinsten fortare än kvickt förstås. - "Hör du Lukas", sa jag, "du ser ju att de vinkar åt oss, ska vi hjälpa dem", sa jag. "Nej", säger han då va, "för det är ju deras fel att jag förlorade".

Antonius, ur **Den politiske kannjugutaren** av Ludvig Holberg

Jag vill lova att jag har hjärtat i halsgropen, för nu ska jag äntligen få tala med mäster Herman och anhålla om hans dotters hand; vi har varit förlovade länge, fast i hemlighet förstås. Det här är tredje gången jag är på väg, men de bägge andra gångerna har jag gått hem igen. Var det inte för att jag skämdes och för att mor min kommer att ge mig en avhyvling, så gick det likadant den här gången med. Jag är liksom räddhågad av naturen, se, och det felet råder en inte så lätt bot på; så fort jag ska till att bulta på dörrn, så är det som om handen drogs tillbaka. Men friskt vågat är hälften vunnit, Antonius. Det hjälps inte, nu måste du sta.

Jag ska bara snygga till mig lite först, för folk säger att mäster Herman har blivit så konstig på sista tiden. Sådärja, då får det väl duga; nu ska jag knacka på. Nejj, så sant som jag är en ärlig själ är det inte som om handen vägrade. Friskt mod, Antonius! Du har ju inget ont gjort, vet jag. Du kan inte få mer än nej.

Mannen, ur Mannen med blomman i sin mun

av Luigi Pirandello

Nu, kära ni.. ska jag visa er en sak.. kom.. Kom hit fram under lampan.. ni ska få se något... Titta, här under mustaschen... ser ni vilken vacker violett liten svulst? Vet ni vad den kallas? Å, den har ett mycket sött namn... sötare än en karamell: epitelioma, kallas den. Uttala ordet, så får ni höra hur ljuvligt det smakar, epitelioma... Döden, förstår ni, har passerat förbi. Han har stoppat denna blomma i min mun, och han har sagt mig: "Behåll den, käre; jag kommer tillbaka om en åtta eller tio månader!"

Och nu, säg mig, tycker ni att jag med denna blomma i min mun kan stanna hemma, som den där olycksaliga kvinnan vill? Vet ni vad hon gjort?

Häromdagen tog hon en nål och rispade sig här, på läppen, och sen fattade hon mitt huvud och ville kyssa mig... kyssa mig på munnen.. Därför att hon vill dö med mig, säger hon. Hon är galen...

Hemma kan jag inte stanna. Därför, förstår ni, om denna förfärliga inre tomhet för ett ögonblick skulle komma över mig.. ni förstår, inte sant, kunde jag annars plötsligt ge efter för en obetvinglig lust att utan vidare utsläcka livet hos första bästa person jag möter.. dra upp revolvern, så här, och skjuta någon.. någon som ni.. Nej nej, var inte rädd, kära ni: jag skämtar bara! Mig själv skulle jag döda, om jag nu..

Men detta är just den tiden när vissa aprikossorter är mycket goda.. Hur äter ni dem? Med skalet på, inte sant? Man pressar mellan tummen och pekfingret, så här, på längden.. och de öppnar sig i två hälfter.. som två köttiga läppar.. Å, vilken njutning! Framför min vördnad till er ärade hustru och också till era döttrar på sommarnöjet. Och gör mig en tjänst i morgon bitti, när ni kommer fram. Jag kan tänka mig att ert lantställe ligger en liten bit från stationen. - I gryningen ska ni gå vägen till fots. - Den första lilla grästuvan på vägkanten.. räkna stråna för mig. Så många strån det blir, så många dagar har jag ännu kvar att leva. Men välj en ganska stor tuva, ber jag er. God natt, min herre.

Lopachin, ur Körsbärsträdgården av Anton Tjechov

Ja, jag har köpt den. Vänta lite, är Ni snälla, det går runt för mig, jag kan inte tala.. (skrattar) När vi kom fram till auktionen, var Djertiganov redan där.

Leonid Andrreitj hade bara femtontusen över inteckningarna. När jag såg hur det låg till tog jag upp kampen med honom och bjöd fyrtio. Han fyrtiofem. Jag femtiofem. Han höjde alltså var gång med fem och jag med tie.. Nå, till sist var det slut. Jag bjöd nittiotusen över inteckningarna, och budet stannade hos mig. Körsbärsträdgården är min nu! Min! (skrattar högt) Herre Gud.

Körsbärsträdgården är min! Säg åt mig att jag är full, att jag är från mina sinnen, att alltihop bara är inbillning... Skratta inte åt mig! Om far min och farfar kunde stå upp ur sina gravar och se alltihop, hur deras Jermolaj, deras pryglade, okunniga Jermolaj, som sprang barfota mitt i vintern, om de bara kunde se hur han hade köpt en gård, vars make inte finns på jorden! Jag har köpt den gård där farfar och far var slavar, där man inte ens släppte in dem i köket. Jag drömmer, det är en villa, det är inte verkligt...

Orin, ur **Sorg skall Elektra bära** av Eugene O'Neill

ORIN

Jag ska berätta för dig om det där hjältedådet. Det började egentligen natten innan, när jag smög genom fiendens linjer. Jag brukade anmäla mig som frivillig, när det gällde något farligt uppdrag. Jag var så rädd för att någon skulle förstå hur feg jag var! Det var tät dimma och det var så tyst så att man kunde höra vätan sippra ner i jorden. Jag mötte en fiende som kröp mot våra linjer. Hans ansikte växte fram mot mig i dimman. Jag tog min sabel och stack honom under örat. Han stirrade på mig med en idiotisk blick - som om han hade satt sig på ett häftstift - så blev hans ögon dimmiga och slocknade.

LAVINIA

Tänk inte på det där nu!

ORIN

Innan jag kom tillbaka, blev jag tvungen att döda en annan karl på samma sätt. Det var som att möta samma karl två gånger. Jag fick en underlig känsla av att krig var att mörda samma karl om och om igen och att jag till sist skulle komma underfund med att den där karln var jag själv! Deras ansikten kommer tillbaka i mina drömmar - och förvandlas till fars ansikte - eller mitt eget - Vad tror du det betyder, Vinnie?

LAVINIA

Jag vet inte. Jag måste få tala med dig. För Guds skull, glöm kriget! Det är över nu!

ORIN

Inte för oss som dödade.

Blom, ur **Streber** av Stig Dagerman

BLOM

Har kommer jag! Kan säga det en gång till om det inte hörs. Här kommer jag!
- Och där sitter du i mörkret. Alldeles ensam. Och ser förbannat missbelåten ut.
Varför? Om man får lov att fråga. Alldeles blöt. Så innan jag kom har du grinat.
Och vill inte tala om varför. Du! Upp med ögonen nu! Och titta som fan. För en
sån här syn ser du inte varenda dag. Champagne flicka lilla. Och riktiga glas ska
vi ha. Så det känns när man sväljer. Kommer du ihåg vad jag lovade dig i
Nyköping? Jo. Hjälper du mig så den här affären går bra, då ska vi ha kul efteråt.
En flaska champagne ska jag bjuda på. Och en klänning ska du få. Och här har
du den! Nå. Ta den då! Ta den säger jag!

INGA

Jag vill inte! Jag vill inte säger jag.

BLOM

Jaså. Det är tacken. Det är tacken för att man kastar ut pengar på en sån som
du. En sån förbannad...

INGA

Hora! Säg ut. Säg ut hela ord, du. Men det är du som har gjort mig till det. Men
jag har inte begripit det förrän idag.

BLOM

Vad har du begripit säger du? Det vill jag förbannat gärna veta.

Richard, ur Ljuva ungdomstid av Eugene O'Neill

Hon måste väl vara nio snart... jag kan höra klockan från stadshuset, det är så tyst.. mamma fick väl slag, när hon upptäckte att jag hade smitit.. det blir ett helsike, när jag kommer tillbaka, men det är väl värt det.. bara Muriel kommer.. hon sa inte säkert.. om hon ändå ville komma snart.. Var det nio hon skrev? Jo, nio var det, alldeles riktigt.

Ä, det där är dumt.. nej, det är det inte, förresten.. inte när man är riktigt kär.. Jag tycker hon kunde komma nu.. tänk på något annat.. så att tiden går fortare.. var var jag så här dags igår? Jag väntade utanför Pleasant Beach House.. Belle... ä, tänk inte på henne.. nu när Muriel kommer.. det är just snyggt att tänka på!... men jag kramade och kysste henne.. inte förrän jag var full i alla fall.. och då gjorde jag mig bara till.. en sån jäkla idiot!.. och jag gick inte till sängs med henne.. fast hon var vacker.. ä, hon var inte vacker... Det var bara smink alltihop.. hon var en sköka.. hon var allt sånt som är smutsigt... Muriel är millioner gånger sötare.. Muriel och jag ska gå till sängs.. när vi är gifta.. men det kommer att bli vackert.. men jag borde inte ens tänka på det nu.. det är inte rätt.. jag skulle aldrig - nu.. och inte hon heller.. hon är en anständig flicka.. jag kunde inte älska henne annars.. men när vi är gifta.. Nu slår hon nio.. O, det vore förskräckligt att behöva gå hem och få ovet.. utan att fått träffa henne...

L. Typ, ur **Blindkugge** av Tage Danielsson

Jag var ett sladdbarn. Jag var inte meningen från början.

I min klass i skolan fanns det 23 pojkar. När vi delades upp i två fotbollslag om 11 i varje förstår ni hur det gick.

En dag på våren tänkte jag att nu ska jag ut i skogen och plocka gullvivor åt mamma och när jag kom hem med gullvivorna stod det en vas med gullvivor på köksbordet som min äldre syster hade tänkt ut att hon skulle gå ut i skogen och plocka åt mamma.

När jag skulle in i militärtjänsten hade jag råkat sudda med mitt suddgummi i intelligenstesten så dom visste inte vad dom skulle ha mig till. Jag låg aldrig i själva lumpen, utan jag låg liksom strax bredvid på nåt meningslöst sätt och jag fick aldrig ha ihjäl nån eller vara till nån nytta alls.

Min tilltänkta hustru var redan gift.

När jag pensionerades från mitt arbete efter 43 års trogen tjänst fick jag veta att det hålet som jag hade haft till uppgift att svetsa i bakplåten till den serietillverkade mopeden som dom gjorde på fabriken, det hålet hade dom strukit ur konstruktionen strax efter att jag blev satt på att göra det, så det användes aldrig till nån skruv eller så, utan det var bara ett fullständigt meningslöst extrahål som dom hade glömt att jag inte behövde göra.

Jag vet egentligen inte alls varför jag har funnits.

Fast nu har vi det ju trevligt på hemmet för gamla, för vi är fem gubbar som brukar träffas och spela bridge. Jag har tänkt att jag kanske kunde lägga en patiens under tiden, men det har aldrig blivit av, för dom andra fyra har ju kortleken.

Ivan Vasiljevitj Lomov, ur Ett frieri av Anton Tjechov

LOMOV

Jag fryser... jag darrar i hela kroppen som om jag skulle upp i examen. Att fatta ett beslut - det är det som är viktigt.. går man och väntar på sitt ideal eller på den enda sanna, stora kärleken, blir det aldrig något av.. brr.. jag fryser. Natalia Stepanovna är en god husmor, bildad och ser bra ut.. Vad mera kan man önska. Men jag är upprörd, det susar i öronen.. Och gifta mig det måste jag. För det första är jag 35 år redan - en kritisk ålder, så att säga. För det andra, jag måste ha ett ordnat regelbundet liv.. Jag har ständig hjärklappning, brusar upp så lätt och blir så förfärligt upprörd hela tiden. Som nu t.ex.. mina läppar darrar och det känns som om fan sitter och rycker i högra ögonlocket. Men värst av allt är nätterna! Precis när jag lagt mig och just innan jag somnar börjar det hugga till i min vänstra sida! Hugger och skär rakt igenom skuldran och upp i huvudet. Jag rusar upp som en galning, går av och an i rummet, så lägger jag mig igen, men precis som jag slumrar till igen börjar det om igen minst tjugo gånger..

NATALIA

Men, är det ni? Och mamma som sa någonting om en kund som kommit för att hämta varor. God dag, Ivan Vasiljevitj?

LOMOV

God dag, ärade Natalia Stephanovona!

George, ur **Möss och människor** av John Steinbeck

CANDY

Herre Gud, jag har aldrig i mitt liv sett en så stark karl.

GEORGE

Ja, bara säg åt honom vad han ska göra, så nog blir det gjort, bara han slipper att tänka själv.

CANDY

Det är konstigt att ni två hänger ihop så där.

GEORGE

Vad är det för konstigt med det? Vi är från Auburn båda två. Jag kände hans moster. Hon tog honom till sig, när han var liten, och sen fick han bo hos henne. Och när hon dog kom han att bli jobbarkompis med mig. Och så blev vi vana vid varann så småningom.

Det är konstigt. Jag brukar alltid skoja med honom som fan i första början. Jag lura honom till allt möjligt, för han begrep ju ingenting. Han var så dum, så han begrep inte att man skojar med honom ens. Och det tyckte jag var djävligt roligt. Jag kände mig så duktig själv bredvid honom. Du förstår, han gjorde vad fan jag än sa åt honom. Hade jag sagt åt honom att hoppa ner från ett kyrktorn, så hade han gjort det. Till sist tyckte jag inte det var roligt längre. Han blev aldrig arg heller. Jag körde med honom och klådde honom utav fan ibland, och han rörde aldrig ett finger, fast han skulle kunna mosa mig om han ville, bara med händerna.

Jag ska tala om för dig, varför jag sluta med det där. Det var en dag som vi stod ett helt gäng oppe vid Sacramentofloden, och jag kände mig förbannat duktig. Hoppa i, sa jag åt Lennie. Jo, han hoppa i. Han kunde inte ta ett simtag. Han höll på att drunkna, det var inte mer än gjort. Och sen var han så väldigt tacksam för att jag hade räddat honom. Han glömde alldeles bort att det var jag som sa åt honom att hoppa i. Och sen dess har jag låtit honom vara ifred. Jag mår illa bara jag tänker på det.

Tom Frank, ur **Älska mig** av Vita Andersen

Jag fick stryk av Freddy, näsblod. Jag ska visa dem.. Jag ska bli starkare än Freddy. Jag började gråta och allihop såg det. Jag vill inte gå i skolan mer, jag är rädd för pojkarna. Mest Freddy. Morsgris kallar han mig, mammas lilla gosse. Jag vill inte gå i flickfärger, jag vill inte vara vattenkammad och ha bena. Jag får aldrig leka med de andra efter skolan. Jag ska gå hem genast. De är proletärer, säger mamma, och dem får man inte leka med. Men jag ska lära mig att slåss, jag ska slå dem allihop. Jag ska visa dem.

Jag har gett Freddy stryk idag. Jag ville det. När Freddy slog mig blev jag bara argare. Jag blev större och starkare. Det gjorde inte ont. Hans framtand gick av när jag dängde hans huvud med ansiktet neråt... i marken på skolgården. Det var gott åt honom. Rastvakten kom, jag fick örfilar. Det struntar jag i. Jag gick inte hem förrän jag var hungrig. Det var den bästa dagen i mitt liv.

Onkel Vanja, ur **Onkel Vanja** av Anton Tjechov

För tio år sen brukade jag träffa henne hos min syster, som levde då. Hon var 17 år, och jag var 37. Varför blev jag inte förälskad i henne då och friade? Det hade ju varit så rimligt. Då skulle hon varit min hustru nu.. ja... Då skulle vi ha vaknat av åskan båda två nu, hon skulle ha varit rädd och jag skulle ha hållit henne i min famn och viskat: Var inte rädd, jag är här.

Å, underbara tanke, så fint, jag blir på riktigt glad av den.. Men herregud, det går runt i skallen på mig.. Varför är jag gammal? Varför förstår hon mig inte? Hennes tomma ord, hennes loja moral, hennes dumma, loja tankar om världens undergång - jag tycker så innerligt illa om allting.

Vad jag är lurad! Jag har dyrkat den här professorn, den här ynkliga giktgubben, jag har arbetat som en oxe för honom! Jag och Sonja har pressat de sista dropparna ur detta gods; vi har handlat med matolja, ärtor och ost som de värsta schackrare. Snålat in till och med på vår egen mat, för att av många små kopek få ihop till tusenlappar att skicka till honom.

Jag har varit stolt över honom och hans vetenskap, jag har levat ständigt med honom i tankarna, det har varit min livslust! Jag tycker att allt som han skrev och tänkte var genialiskt.. Å herregud, men nu? Nu har han tagit avsked och det är uppenbart vad slutsumman är av hans liv: det blir inte en sida som överlever honom, han är komplett okänd, han är ingenting! En såpbubbla! Och jag är lurad, det begriper jag - skamligt bedragen.

En man, ur Självmordskandidaten av Annika Lindhe

NU! .. ska jag bara.. räkna ner. Ett två tre. På det fjärde skall det ske, på det femte gäller det, på det sjä.. Tänk om det gör ont? Äh, man hinner väl inte känna något. Det säger ju alla.

Ett två tre, på det fj.. Hur kan de veta det? Äh, vad mesig jag är. Spelar roll. Det är väl som att gå till tandläkaren. Jävligt jävligt, men sen går det över. Över lär det gå. Med besked.

Ja ja.

Ett två tre, på det fjärde skall det ske, på det femte gäller det, på det sjätte smäller d... Ska man bli döv på kuppen också?! Undrar om man hinner bli det innan... ? JAG VILL DÖ SOM EN FRISK MAN!... Undrar om man kan dö frisk?

Om jag.. (sätter pistolen mot munnen)... Eck kvå kär, å ge härde ka ge.. (tar ut pistolen) ... Nä, det blir nog bra äckligt. Slem och blod blandat är nog ingen vacker syn. JAG VILL DÖ VACKER!

Finns det något ställe där det inte blir så fula märken? (testar olika ställen på kroppen. Armhålan är för kittligt, ryggen är fegt, skrevet.. nää... och slutligen är siktet inställt mot foten. Siktar en stund och tänker sedan efter)... Om jag skall vara uppriktig mot mig själv så kanske det här bara är att dra ut på plågan.

Nä nu! Nu får det vara slutkrånglat. (sätter pistolen mot tinningen) Slutkrånglat, slutvelat, slutlevat, slut... slut.. Tänk om jag ångrar mig! På vägen liksom. Kulan håller precis på att ta sig ur pistolmynningen och så tänker jag; "Nej förresten.. ducka!".. lär man inte hinna göra... eller? Finns det inga doktorsavhandlingar på sånt här? JAG VILL DÖ EN SÄKER DÖD!

Gustav, ur **Tillståndet** av Kent Andersson och Bengt Bratt

Jag var ute och tog en promenad i morse. På gångarna var det alldeles upptrampat, men på gräsmattorna låt snön nästan orörd fast det inte hade snöat på länge. Jag började gå på gångarna för jag hade inte så grova skor. Men så.. ja, jag vet inte varför men jag fick plötsligt en sån förbannad lust att gå i den där orörda snön på gräsmattorna, som om det hade varit förbjudet. Så jag gjorde det.

Snön var rätt djup så den gick högt över skorna och trängde ner i strumporna. Ibland så sjönk jag ner ända till knäna och så fick jag hjärtklappning och tittade mig omkring om nån skulle se mig. Men det var ingen ute just då, och uppe på avdelningen så hade dom väl annat att göra. Så jag fortsatte, och det kändes fortfarande egendomligt, förbjudet, fast än jag visste att det inte var det.

Vad har de gjort med dig. Det är ingenting som förbjuder dig att gå här, varför håller du på så här fortsatt bara. SÅ jag fortsatte. Jag gick förbi paviljong B, och så runt nybygget och sen bakom vävsalen och så upp i parken. Där var det skugga och jag var lite yr så jag skrapade bort lite snö från en sten och satte mig på den. Satt där och drömde. Det var tyst och fint där, det var bara jag och så parken. Och några sparvar. Och så kom det ett flygplan, men det försvann ju. Det var nog kallt på den där stenen för jag blev pinknödig, ja, och så ställde jag mig där då, i snön, och skrev- G.U.S.T.A.. men det blev inte mer, det räckte inte till V:et, det blev bara några droppar efter A:et. Och när jag stod däruppe och såg ner på detta stympade namn, då föll himlen ner över mig, och jag förstod mycket som jag inte hade förstått förut, vad detta stympade helvete som vi kallar liv egentligen är och varför jag själv alltid varit så förbannat rädd. Och jag förstod hela min ångest inför det som är mitt namn, men som ändå inte är jag. Och jag kunde känna skräcken ifrån den första gången då man hörde sitt namn ropas och man förstod att det där, det hade med en själv att göra. Att man var infångad som en fågel som dem ringmärker.

En man, ur Klassträffen

av Roland Klasson och Micke Svensson

(I telefon)

Jaha, ja.... det var ju tråkigt.. Men det är inte mycket att göra åt. Det var ju otur att du skulle få både gulsot och röda hund på en gång. Ja, det var ju förskräckligt. Men man får vara glad i alla fall. Du är åtminstone färgglad, ha ha ha ha!!! Va?... Nej, jag skrattar inte åt dej. Jag bara skämtade lite. Ja, jag tänkte på gulsot och röda hund.. och då sa jag att du är i alla fall... Nej, man ska inte skämta om sånt, nej. Det har du rätt i, ja. Men jag tycker inte det hörs på dej att du är sjuk.. Jaså, det är din fru jag pratar med. Ja, du får hälsa till dej då. Du har kanske blivit bättre till nästa klassträff.. om en tio år eller så! Vi får försöka hålla kontakten. Hallå... Hallå.... Konstigt.. Nu bröts det! Jädra Televerket!

Mobbad, ur **Deadline** av Björn Lindroth

Ibland får jag en känsla av att jag ska bli mobbad. Det är som ett sug i magen och så tänker jag: om jag blir mobbad.. Jag blir inte mobbad. Om man inte visar sig rädd, då klarar man sig. Om jag kommer runt ett hörn och får se gäng, som i plugget, då sätter jag igång: Tjena jävla degskallar, flytta på ́re ditt skitarsel.. Så knuffar jag till någon. Som inte är för stor. Eller för argsint. Då får man gå ifred. Å så får polarna respekt för en. Fast när jag var liten, för länge sen, belv jag mobbad. Fast jag var så liten att jag inte visste vad det var en gång. Det var en söndag. Jag var ensam på gatan. Det måste ha varit mars eller april för jag lekte med en tändsticksask i rännsten. I hörnet av Ragnvaldsgatan, vid Södra Latin. Det sluttar så där lagom där, och båten jag hade gjort flöt fint å solen var framme den där dán.. Å alltså, snön smälte och det rann på bra ner mot en kloak... Då kom det två grabbar som jag aldrig hade sett.. Och .. och ... dom .. tar och lyfter av gallret på kloaken.. och släpper ner mig i kloaken.. Där hänger jag.. i fingertopparna i kanten.. Ja, det var mycket vatten där nere. Det var väl en tre meter till botten. Där hängde jag i luften.. och.. dom där grabbarna.. dom.. dom... la på gallret.. På mina fingrar...! Och sen går dom därifrån.. Å garvar!

Grabbar!!! Va gör ni grabbar?? Ta bort locket, det gör så ont i fingrarna.

Grabbar, hör ni inte?? Va bussiga nu grabbar.. Jag har inte gjort något.. Har jag??? Ta bort locket...

Jag minns inte hur länge jag hängde där, men jag blev uppdragen. Och fick skällning för att jag lekte i en kloak!!

En person, ur En fulings bekännelse av Jonas Gardell

Jag är ful. Jag vet det. Jag vet också att man inte får säga så, men jag är ful. Inte då! säger alla när jag säger så, inte då! Det är fult att vara ful, men om en ful människa inte ens får vara ful, vad är hon då? Ingenting?

När en som är ful blir älskad ska han eller hon skynda sig att dö, för man vet aldrig hur länge det varar. Sedan ska man resa en gravsten med inskriptionen: HÄR VILAR VÄRLDENS LYCKLIGASTE MÄNNISKA.

Jag älskade en man i sju år, och han älskade aldrig mig. SÅ jag väntade. För hans hudeksems skull, för hans försvinnande små bröstvårtor, för att han en dag skulle upptäcka mig i mitt hörn och älska mig tillbaka. Jag skulle ha väntat i sju år till och hade just börjat när han lämnade mig för en annan. Då ropade jag: Än jag då? Och han vände sig om, såg sorgset på mig och sa: Jag sa ju att jag inte ville ha dig, jag ville aldrig att du skulle vänta. Så gick han, och där stod jag som en dum kossa, och alla mina år av väntan var bortkastade till ingens glädje. Tro mig, det är inte särskilt roligt att vara en misslyckad skata som ingen karl vill stanna hos.

Det var för ett halvår sedan nu som han som jag väntade på gav sig av för gott, och jag avbröt min väntan. Under dessa månader har jag försökt att bevisa för mig själv att jag aldrig heller var värd hans kärlek genom att göra de mest snaskiga saker.

Alldeles innan han som jag väntade på lämnade mig för gott, varnade jag honom och sa: Akta dig! Ta vara på min lust, jag kanske vänder den ifrån dig! Roffa åt dig medan du har chansen!

Det är förnedrande att nu veta att han redan då hade träffat den där andre finlemmade satans fransmannen, att han redan då var på väg ifrån mig. Jag kan inte franska.

En person, ur **Gardell får hemligt besök** av Jonas Gardell

Varje gång jag äter startar en syreattack mot mina tänder! Jag har försökt låta bli att äta men ibland måste man ju! Och där sitter jag med mitt satans kaffe som jag ska bjuda på när jag får oväntat besök! Trasig är jag när jag öppnar kylskåpet och luktar på mjölken. Jag får alltid hälla ut mjölk. Det är för att jag köper en- liters. Det skulle räcka med tre- deciliter. Men vad skulle jag då bjuda på till kaffet?

Trasig är jag när jag går fram och tillbaka i lägenheten utan ro att slå mig ner. Jag har alltid två sorters ost och kex hemma. Men det är ändå aldrig nån som kommer. Trasig jag som skrubbar spisen ren från allt det feta. Som skrubbar kaklet. Som skrubbar diskhon. Jag byter alla glödlampor i lägenheten. Fast det är jag som är trasig.

Det gäller att skjuta upp sin förtvivlan. Att hålla förtvivlan stången. Tills i morgon. Tills på fredag kväll. Tills det inte går längre. På fredag kväll gör jag inget för ingen har ringt och velat mig något. Det gör inget. Man kan pyssla och dona för sig själv och kanske vissla lite medan man gör det. Jag ser på TV medan timmarna går och mörkret faller. Det är inte särskilt tråkigt och inte särskilt kul. Det är vad det är.

Michael, ur **Man får inte tappa kontrollen** av Alan Drury

Att folk har svårt att dra jämt med mig. Dom har gjort klart för mig, att det inte är nån idé för mig att söka någon befordran inom företaget, som läget nu är. Men dom kan inte avskeda mig. Jag följer till punkt och pricka mina instruktioner. Dom kan inte ge mig sparken.

Jane skulle säkert bli skadeglad om jag förlorade mitt jobb. Vi ses då och då. Vi är fortfarande gifta.

Jag kom hem en kväll. Dom hade bett att jag skulle jobba över, men det visade sig att det inte fanns något jobb. Hon hade sagt att hon tänkte gå ut den kvällen. Jag kom in i vardagsrummet. Soffdynorna låg utspridda över golvet. På golvet låg också en skärmmössa och en svart jacka. Jag lade tillbaka soffdynorna. På både skärmmössan och jackan stod det "Happitune" med via bokstäver. Jackan var ren. Den hade nyligen blivit tvättat.

Sovrumsdörren var stängd. Jag kunde höra hur dom pratade där inne. Jag hostade, så knackade jag... och gick in. Där låt dom. Jag kände igen honom. Han hade velat få ut en strömbrytare för några månader sen utan att ha rätt signatur på rätt blankett. Jag kom ihåg att han hade träffat Jane på företagets sommarutflykt. Jag hade tagit med henne.

"Hej", det var allt hon sa. Jag sa att jag tänkte gå en runda på en halvtimme, men att jag sen om en halvtimme skulle komma tillbaka och sen stängde jag dörren och gick till en pub. Där drack jag sprit. Annars dricker jag inte sprit. Efter en halvtimme gick jag tillbaka. Jane satt i soffan, påklädd, ensam. Han hade gått. Hon är söt. Om du hade varit en riktig karl, sa hon, skulle du ha skrikigt och vrålat. Hade du varit en riktig karl, sa hon, skulle du ha hoppat på oss. Hade du varit en riktig karl, sa hon. Hade du varit en riktig hustru, sa jag, så skulle det här aldrig ha inträffat.

Vi satt där. Jag försökte tänka ut hur min far skulle ha handlat i min situation, men jag insåg att min far aldrig skulle ha kunnat hamna i en sådan situation. Jag hade försök vara en god make.

Agamemnon, ur Orestien av Aischylos

Om jag lyder gudinnan, och dödar min dotter –
Vad blir det då av mig?
Ett monster i egna ögon, i hela världens,
Och i all framtid, ett monster –
Som bär min egen dotters nedblodade dräkt
Som en turban. Kungen av grymhet.
Som målar om mitt palats.
Med hennes blod, med Ifigenias blod.
Som parfymerar mitt bad, efter slaget,
Med Ifigenias blod.
Som fyller familjens dryckeskärl
Med Ifigenias blod –
Det är så jag skall fortleva i människors minne.
Men om jag vägrar, vad händer då?
Blir det värre?
Ett bittert nederlag
För oss alla. Och för mig –
Katastrof. Som om jag deserterade,
Förklädd, min eds förrädare,
Ärelös,
Skyende människor, avskydd av människor,
Och varhelst folk skvallrar,
Föraktlig. En utstött i världen.
Resten av mitt liv hulkande i gränden,
Rädd för mitt eget namn.
Om min dotter dör – kastar vinden om,
Artemis blir lycklig.
Våra härar vaknar till liv, som genom ett trollslag
Fylls våra segel med Artemis andedräkt.
Och jag har inte annat gjort
Än offrat mig själv – mig själv,
Inte bara min dotter men också min dotters far.
Så måste varje krigare leva – som om han redan var död.

Alfhild, ur **Silver Star** av Kristina Lugn

Jag har rymt från min soffa. Jag älskar den inte längre. Jag fattar inte att möbler kan vara så svekfulla! Jag vet att min soffa kommer att glömma mig och gå med på att flytta hem till någon annan så fort den får klart för sig att jag aldrig kommer tillbaka. Aldrig någonsin mer ska jag sitta i den där soffan som en glömsk prinsessa/prins. Varför var jag en så glömsk prinsessa/prins? Så fort jag hade vuxit ur min barndoms vita kläder och fick syn på Nimrod när han plockade upp min bästa vän Linnea och körde iväg med henne i sin himmelsblå Mercedes i innerligaste kärlek var det som om jag trodde att det blev förbjudet att våga gå längre än så långt trasmattorna i en trerumslägenhet räcker. Jag skaffade mig blomkrukor istället för trädgårdar och badkar istället för det vilda vackra havet. Och jag glömde att jag är en prinsessa/prins. Jag blev sjuk. Jag blev svartsjuk. Jag betedde mig precis som om jag var med i en tv-serie. Men nu har jag bestämt mig för att skriva resten av avsnitten själv. Jag ska starta ett nattcafé. Silver Stars krog för alla oss som fått nog av ensamhet och väntan och att aldrig våga följa vår längtan bakom skära persienner med pissljumma vänner. Medan den där jävla soffgruppen gör livet bekvämt för folk som jag inte ens känner! Mina värsta fiender kanske! Det är förresten rätt åtdom. Dom kommer sitta där och ha lika tråkigt som jag.

Spooner, ur *Ingenmansland* av Harold Pinter

Jag ber dej... att ha mej i åtanke för den befattningen. Om jag hade på mej en sån kostym som du har så skulle du se mej i ett annat ljus. Jag är väldigt bra på att hantera butiksägare, försäljare, dörrknackare, nunnor. Jag kan vara tyst när det är önskvärt eller sällskaplig, när så önskas. Jag kan diskutera vilket ämne du vill – landets framtid, vilda blommor, dom olympiska spelen. Visserligen har jag kommit på obestånd, men min fantasi och intelligens har inte lidit någon skada. Min arbetsvilja har inte urholkats. Mitt temperament kan anpassas efter dina önskemål. Min karaktär är i grunden ödmjuk. Min kokkonst är inte att förakta. Jag har en viss böjelse för det franska köket men vanlig husmanskost ligger inte utanför mitt kompetensområde. Jag har en skarp blick då det gäller damm. Mitt kök skulle vara fläckfritt. Jag är försiktig med föremål. Jag spelar schack, biljard, och piano. Jag skulle kunna spela Chopin för dej. Jag skulle kunna läsa Bibeln för dej. Jag är ett bra sällskap. Jag ställer mig till förfogande, inte på ett inställsamt sätt utan med klassisk stolthet. Jag tjänar dej gärna som min herre. Jag är utrustad med sådana egenskaper som fromhet, klokhet, givmildhet och godhet. Säger du nej till dom så är det på egen risk. Innan du svarar så skulle jag vilja säga en sak till. Jag arrangerar ibland poesiaftnar på övervåningen i ett visst värdshus. Dom är hyfsat välbesökta, huvudsakligen av ungdomar. Det skulle vara en glädje för mej att erbjuda dej en alldeles egen kväll.

